

Tüccar sınıfının belirlenmesinde, zirai faaliyete ilişkin alım-satım tutarlarının dikkate alınıp alınmayacağı

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	48349025-105[177-2016/458763] - 29568
Tarih	06.04.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Konya Vergi Dairesi Başkanlığı

Sayı : 48349025-105[177-2016/458763] - 29568

06.04.2017

Konu : Defter tutma hadleri

.....

İlgi:

İlgide kayıtlı başvurunuzun tetkikinden, 1.1.2016 tarihinden itibaren hafriyat ve süt inekçiliği faaliyetleri ile iştigal etmekte iken 31.3.2016 tarihinde süt inekçiliği faaliyetinizi sonlandırdığınızdan bahisle, 2017 yılı için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesi kapsamında tüccar sınıfınızın belirlenmesinde, süt inekçiliği faaliyetine ilişkin alım-satım tutarlarının dikkate alınıp alınmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 176 ncı maddesinde, ""Tüccarlar, defter tutma bakımından iki sınıfa ayrılır:

I inci sınıf tüccarlar, bilanço esasına göre;

II nci sınıf tüccarlar, işletme hesabı esasına göre;

defter tutarlar."

- 177 nci maddesinde, "Aşağıda yazılı tüccarlar, I'inci sınıfa dahildirler:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı (2017 yılı için) 170.000-TL'yi veya satışlarının tutarı (2017 yılı için) 230.000 TL'yi aşanlar;
2. Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatı (2017 yılı için) 90.000-TL'yi aşanlar;
3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı (2017 yılı için) 170.000-TL'yi aşanlar;
4. İhtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmayı tercih edenler."

hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan Kanunun 213 ve 214 üncü maddelerinde de zirai kazançlarda defter tutmaya ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Bunun yanı sıra, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 53 üncü maddesinde, "*Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu Kanunun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler. Ancak, çiftçiye ait olmakla beraber zirai işletmeye dahil edilmeyen biçerdöver veya bu mahiyetteki bir motorlu araç veya on yaşına kadar ikiden fazla traktörün işletilmesinden elde edilen gelirler ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilir.*

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebilirler. 54 üncü maddede yazılı ölçüleri aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde; gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilirler. " hükümlerine yer verilmiştir.

Yine aynı Kanunun 54 üncü maddesinin (A) başlıklı 23 üncü bendinde, söz konusu çiftçilerin gerçek usulde vergilendirilmesi için gerekli olan asgari büyükbaş hayvan sayısı 150 adet (iş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç) olarak hükmolunmuştur.

Mezkur Kanunun 59 uncu maddesinde; "*Çiftçiler, diledikleri takdirde, işletme hesabı yerine bilanço esasına tabi tutulmalarını isteyebilirler.*

Yazı ile yapılacak talep, müteakip vergilendirme dönemi başından, yeni işe başlıyanlarda ise işe başlama tarihinden itibaren hüküm ifade eder. Bu suretle bilanço esasını kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

Zirai kazancın bilanço esasına göre tespitinde, 56, 57 ve 58'inci maddeler hükmü de gözönünde tutularak, ticari kazancın bu husustaki hükümleri uygulanır." hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, sütü sağılan büyükbaş hayvan yetiştirilmesi faaliyeti neticesinde elde edilecek kazanç; zirai kazançtır. Söz konusu faaliyetin Gelir Vergisi Kanununun 54 üncü maddesinde belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünün aşılmadan icra edilmesi halinde, anılan Kanunun 94 üncü maddesinin 11 numaralı bent hükümleri dikkate alınarak, elde edilen zirai kazancın tevkif suretiyle vergilendirilmesi gerekmektedir. Ancak anılan Kanunun 54 üncü maddesinde belirtilen zirai işletme büyüklüğü ölçülerini aşarak faaliyetin icra edilmesi halinde elde edilen kazancın gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya dilediği takdirde bilanço esasına göre) vergilendirilmesi gerekmektedir.

Buna göre, Gelir Vergisi Kanununun 53 üncü maddesi kapsamında zirai faaliyette bulunanlardan kazançları gerçek usulde tespit olunanların, Vergi Usul Kanununun 213 üncü maddesinde düzenlenen çiftçi işletme defteri veya kendi taleplerine bağlı olarak bilânço esasına göre defter tutmaları gerekmektedir.

Bu bakımdan, 2017 yılında ticari kazancınız için tutmanız gereken defterlerin belirlenmesinde, sadece 2016 yılında hafriyat işinden elde ettiğiniz hasılatın, dolayısıyla Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin dikkate alınması gerekmekte olup, bu bakımdan zirai kazancınız kapsamında süt inekçiliği faaliyetine ilişkin alım-satım tutarlarının bu belirlemede bir önemi bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

İmza

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026